

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ**

Назва освітнього компоненту <i>Нормативний/вибірковий</i>	«Вища освіта та європейський освітній простір» вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Доктор філософії 032 Історія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024/ 5-6 семестр / 3 курс
Викладач	Воровка М.І.
Профайл викладача	http://fim.mdpu.org.ua/fakultet-informatiki-matematiki-ta/kafedra-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-m/sklad-kafedri-pedagogiki-ta-pedagogichnoyi-majsternosti/vorovka-margarita-ivanivna/
Контактний тел.	0689738792
E-mail:	olga_vorovka@ukr.net
Сторінка освітнього компоненту на сайті центру освітніх дистанційних технологій МДПУ ім. Б. Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=4598
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

«Вища освіта та Європейський освітній простір» є вибіркоvim освітнім компонентом, що відноситься до професійної підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та охоплює: основні питання становлення вищої освіти в історії людської цивілізації та на теренах Європи; аналіз теоретичних і практичних аспектів адаптації національної освіти України до європейських стандартів; структуру сучасної вищої освіти, напрямки її модернізації і реформування.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2. Мета - формування у здобувачів вищої освіти світоглядного розуміння глобалізаційних процесів у вищій освіті; основних напрямків трансформації та реформування цієї сфери; політичних, соціальних, економічних та освітніх чинників євроінтеграції вітчизняної вищої освіти; принципів функціонування ЄПВО.

Завдання:

- ознайомлення аспірантів з теоретичними засадами сучасної педагогічної науки, її понятійно-термінологічним апаратом;
- підвищення рівня і якості підготовки здобувачів вищої освіти, здатних професійно вирішувати проблеми, які стоять перед державою, та спроможних захищати її інтереси;
- підготовка аспірантів до участі у реалізації програм інтегрування вищої школи України в європейський та світовий освітній простір.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності:

ЗК2.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності.

СК5.Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК7.Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин 120	20	20	80

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. Вища освіта: генеза та трансформації						
14	Тема 1. Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.)	О.: 1-6	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. <i>Творчі завдання:</i> Підготувати доповідь на тему (за вибором)	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

		Самостійна робота (10 год.)		<p>1. Роль стейкхолдерів у діяльності закладів вищої освіти.</p> <p>2. Університет як стейкхолдер-компанія.</p> <p><i>Практичне завдання:</i></p> <p>1. Ознайомитись із нормативними положеннями діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.</p> <p>2. Ознайомитись із нормативними положеннями про стейкхолдерів освітніх програм Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.</p> <p>2. Написання міні-твору (1-2 сторінки) на тему «Сучасний стейкхолдер закладу вищої освіти» (на основі власних спостережень та опитування однокурсників і викладачів).</p>		
16	Тема 2. Принципи та форми організації сучасної вищої освіти.	Лекція (2 год.)	О.: 1-6	<p>Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу.</p> <p><i>Практичне завдання:</i></p> <p>1. Складіть кодекс честі студента.</p>	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

		<p>Семінарське заняття (4 год.)</p> <p>Самостійна робота (10 год.)</p>		<p>2. Ознайомтеся із Положенням про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.</p> <p><i>Практичне завдання:</i></p> <p>1. Розкрити законодавчо-нормативне регулювання неформальної освіти в Україні. Навести характеристику основних законодавчих актів, а також внутрішніх нормативних документів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.</p> <p>2. Ознайомитись із положенням «Про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана хмельницького».</p>		
10	Тема 3. Моделі університетської освіти.	Самостійна робота (10 год.)	О.: 1-6	<p><i>Скласти таблицю:</i></p> <p>Моделі університетської освіти: переваги та недоліки. Підготувати презентацію за</p>		впродовж першого навчального семестру (перший періодичний

				темою: «Найефективніша модель університетської освіти»		контроль)
16	Тема 4. Державне управління вищою освітою.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (4 год.) Самостійна робота (10 год.)	О.: 1-6	<p>Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу.</p> <p><i>Творче завдання:</i> Складіть професійне резюме, запропонуйте свої послуги на ринку вищої освіти в Україні та закордоном.</p> <p><i>Практичні завдання:</i> На сайті Міністерства освіти і науки ознайомтеся із державними стандартами вищої освіти</p> <p><i>Практичні завдання.</i> 1. Ознайомитись із вимогами щодо розроблення освітніх програм https://drive.google.com/file/d/10Pvxwa84vT_eQR7zAcgQVvEW8j9K85aC/view 2. Скласти тезаурус: атестація, галуз знань, знання, уміння, Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС), кваліфікація, кваліфікаційна робота,</p>	5	впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

				компетентність, загальні компетентності, фахові компетентності, кредит ЄКТС, освітньо-наукова програма, освітньо-професійна програма, освітньо-творча програма, програмні результати навчання.		
БЛОК 2. Європейський простір вищої освіти. Вища освіта України						
14	Тема 5. Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.	Лекція (4 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	О.: 1-6	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. <i>Практичне завдання.</i> Презентація за темою: «Глобалізація вищої освіти: наслідки та перспективи». <i>Творче завдання:</i> Написати реферат із посиланням на міжнародні угоди на тему: «Міждержавні транснаціональні угоди європейських країн щодо створення єдиних та прийнятних стандартів вищої освіти».	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 6. Основні засади Європейського простору	Лекція (4 год.)	О.: 1-6	Ознайомитись із теоретичною частиною	5	впродовж другого навчального

	вищої освіти.	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)		матеріалу. <i>Творче завдання:</i> Підготувати презентацію: «Недискримінаційний освітній простір: чи можемо поставити знак рівності між Україною та країнами Європи» <i>Практичне завдання:</i> Підготувати презентацію за темою: «Європейська структура кваліфікацій для навчання впродовж життя».		семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 7. Інтеграційні освітні процеси в Європі.	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	О.: 1-6	<i>Практичне завдання:</i> (презентаційна доповідь за вибором, із посиланням на нормативно правові документи національного та наднаціонального рівнів. 1. Європейська кредитно-трансферна система (ЄКТС): міжнародний та державний досвід. 2. Забезпечення якості вищої освіти: міжнародний та державний досвід. <i>Творче завдання</i> Теми рефератів (на вибір): 1. Принципи рейтингування університетів.	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

				2. Стандартизація вищої освіти.		
12	Тема 8. Транскордонна та транснаціональна вища освіта.	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	О.: 1-6	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу. <i>Творче завдання.</i> Підготуйте есе на тему: 1. Мотивація професійної і соціальної активності студентів та викладачів. 2. Транскордонна освіта: реалії та перспективи <i>Практичне завдання:</i> 1. Ознайомитись із Положенням про визнання іноземних документів про освіту у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького 2. Ознайомитись із Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	5	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
14	Тема 9. Вища освіта України - чинник формування нових знань	Лекція (4 год.)	О.: 1-6	Ознайомитись із теоретичною частиною матеріалу.	5	впродовж другого навчального семестру (другий

	та нової культури. Стандартизація вищої освіти.	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)		<p><i>Практичне завдання.</i></p> <p>1. Реферат: Реформування вищої освіти України відповідно до стандартів ЄПВО: досягнення та проблеми.</p> <p>2. Ознайомитись із програмою розвитку міжнародної діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького</p>	періодичний контроль)
--	--	--	--	--	-----------------------

7. 2 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема. Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ідея та місія університету. 2. Парадигма знань - провідна ідея університету. 3. Університет і держава: співпраця та проблеми.
Тема. Принципи та форми організації сучасної вищої освіти.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Освіта дорослих. 2. Безперервна освіта. 3. Дистанційна освіта та дистанційне навчання в умовах воєнного стану. 4. Освіта для сталого розвитку. Освіта людей третього віку. 5. Полікультурна освіта. Інклюзивна освіта. Егалітарна освіта. 6. Унітарна та бінарна системи вищої освіти. Бізнес-освіта.
Тема. Державне управління вищою освітою.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Менеджмент вищої освіти. 2. Державний стандарт та курикулум вищої освіти. 3. Ринок послуг вищої освіти.
Тема. Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інтеграція. Поняття Євроінтеграції. 2. Поняття глобалізації, локалізації, інтернаціоналізації та інтеграції в вищій освіті.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Освітній простір, освітнє середовище. 4. Європейський простір вищої освіти (ЄПВО). 5. Керівні органи Європейського Союзу.
Тема. Основні засади Європейського простору вищої освіти.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Освітня політика Європейського Союзу (ЄС). 2. Принцип субсидіарності в розвитку національних систем ЄС 3. Національні рамки кваліфікацій.
Тема. Транскордонна та транснаціональна вища освіта.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття соціальної та академічної мобільності. 2. Транскордонна освіта. Діяльність GATS. 3. Принципи капіталізації вітчизняної вищої освіти.
Тема. Вища освіта - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття соціальної та академічної мобільності. 2. Транскордонна освіта. Діяльність GATS. 3. Принципи капіталізації вітчизняної вищої освіти.

7.3 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань.
Принципи та форми організації сучасної вищої освіти.	Обговорення теми. Виконання творчих та практичних завдань
Державне управління вищою освітою.	Обговорення теми. Виконання практичних та творчих завдань
Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.	Обговорення теми. Виконання практичних та творчих завдань.
Основні засади Європейського простору вищої освіти.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань.
Інтеграційні освітні процеси в Європі.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Транскордонна та транснаціональна вища освіта.	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Вища освіта України - чинник формування нових знань та нової культури. Стандартизація вищої освіти.	Обговорення теми. Виконання творчих завдань.

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Ідея університету в забезпеченні прогресу людської цивілізації.	Передумови та історія виникнення „університету”. Університет: від прогресу (Д.Г. Ньюмен) - до руїн (Б.Ріддінгс). 3.Ідеї В.Гумбольдта. Сучасна філософія освіти та освітня політика про університетську освіту.
Принципи та форми організації сучасної вищої освіти.	Безпека вищої освіти. Форми вищої освіти. Вища або третинна освіта. Дистанційна освіта і дистанційне навчання в умовах військового стану. Подальша освіта. Формальна-Неформальна-Інформальна освіта.
Моделі університетської освіти.	Диверсифікація освіти. Британська модель Німецька модель Французька модель. Традиційна або класична модель. Раціоналістична модель. Феноменологічна модель. Основні напрями трансформації університетської освіти. Технопарки. Мульти університет. Копоративний університет. Дослідницький університет. Відкритий університет.
Державне управління вищою освітою.	Становлення ринкової моделі вищої освіти. Ринок послуг вищої освіти. Поняття про освітню програму.
Інтеграційні процеси у вищій освіті країн Європи. Конкуренція освітніх систем.	Європейський союз. Педагогічна конституція Європи. Міждержавні транснаціональні угоди європейських країн щодо створення єдиних та прийнятних стандартів вищої освіти.
Основні засади Європейського простору вищої освіти.	Європейська структура кваліфікацій для навчання впродовж життя.
Інтеграційні освітні процеси в Європі.	Стандартизація вищої освіти. Оцінювання якості освіти. Принципи рейтингування університетів. Міжнародні освітні програми та фонди. Європаспорт. Проблеми та перспективи ЄПВО.
Транскордонна та транснаціональна вища освіта.	Освітні послуги та логістика вітчизняної та транснаціональної вищої освіти.
Вища освіта - чинник формування нових знань та	Реформування вищої освіти України відповідно до стандартів ЄПВО.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (перша ті друга контрольні точки);
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час семінарських занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо);
- взаємоконтроль, самоконтроль;
- підсумковий (семестровий) – залік.

Періодичний контроль складається з двох контрольних робіт (перша ті друга контрольні точки). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Перша контрольна робота включає питання з тем Блоку 1. Вища освіта: генеза та трансформації, друга контрольна робота - Блок 2. Європейський простір вищої освіти. Вища освіта України.

Форми контролю: фронтальна, групова, індивідуальна, комбінована.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність здобувача на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності здобувача на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Здобувач вищої освіти має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.

Підсумковим контролем є залік. Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з сумою балів: $KT1+KT2=3$.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення здобувача до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

П'ять тестових завдань по 2 бали – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможний мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу..

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковим контролем є залік. Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з сумою балів: $KT1+KT2=3$.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вища освіта та Європейський освітній простір / Василь Крижко, Марк Елькін, Ольга Старокожко, Ксенія Тільчарова, Ольга Грицайова. – Бердянськ, ВИДАВНИЦТВО, 2015. – 594 с.

2. Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: Монографія / За заг. ред. Ф.Г. Ващука. – Ужгород: ЗақДУ, 2011. – 560 с.

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/3717>

3. Європейський простір вищої освіти та Болонський процес: Навчально-методичний посібник / Т. М. Димань, О.А. Боньковський, А.Г. Вовкогон. – БНАУ, 2017. – Одеса: НУ «ОМА», 2017. – 106 с.

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/6_ievropeyskiy_prostir_vishchoyi_osviti_ta_bolonskiy_proces.pdf

4. Сбруєва А.А., Єременко І.В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору: монографія / за заг. ред. А. А. Сбруєвої. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 254 с

URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/monograph-SbruievaYeremenko.pdf>

5. Al-Sindi, T. (Eds.). (2016). Quality Assurance of Cross-border Higher Education. Final report of the QACHE Project. Brussels: European Association for Quality Assurance in Higher Education AISBL. 51 p. URL: <https://www.enqa.eu/indirme/QACHE%20final%20report.pdf>

6. QACHE. (2016). Quality Assurance of Cross-border Higher Education Final report of the QACHE Project. Retrieved from:

URL: <https://enqa.eu/indirme/papers-and-reports/occasionalpapers/QACHE%20final%20report.pdf>.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Вища освіта України і Болонський процес: навчальний посібник / за ред. В. Г. Кременя. -Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2004. – 383с.
<http://194.44.152.155/elib/local/sk776516.pdf>

2. Етика керівника: Підручник за кредитно-модульною технологією навчання для магістрів / уклад. І.П. Аносов, С.С. Ізбаш – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 324 с.

3. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства ЄС: Затв. Законом України від 18 берез. 2004 р. № 1629-IV

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>

4. Закон України «Про вищу освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004)
5. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 3, ст.25)
6. Про затвердження Порядку проведення моніторингу підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції: Наказ М-ва освіти і науки України від 2.09.05 № 506 // Офіц. вісн. України. - 2005. - 7 жовт. (№ 38). - Ст. 2409.
7. Про затвердження Програми дій щодо реалізації Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України на 2004-2005 роки: Наказ М-ва освіти і науки України від 23.01.04 № 49 // Освіта. - 2004. - 11-18 лют. (№ 8). - С. 6-7.
8. Професійна етика вищої освіти: навчальний посібник для осіб, що навчаються в магістратурі за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». / А.П. Алексеєнко, К.І. Карпенко, Л.О. Гончаренко, В.В. Дейнека. – Харків: ХНМУ, 2015. – 77 с. URL: <http://repo.knmu.edu.ua/bitstream/123456789/11219/3/Професійна%20етика%20вищої%20освіти.pdf>
9. Педагогіка вищої школи і вищої освіти: курс лекцій для магістрів / І. П. Аносов, Т. Ф. Бельчева, М. В. Елькін та інші / Мелітополь: ТОВ "ВБ ММД", 2009. – 315 с
10. Mense E. G., Lemoine P. A., Garretson C.J. & Richardson M. D. The Development of Global Higher Education in a World of Transformation. Journal of Education and Development; Vol. 2, No. 3; December, 2018 DOI: 10.20849/jed.v2i3.529

Інформаційні ресурси internet

1. Декіна С.С. Етика вченого і викладача: основні положення та виклики сьогодення.
URL: <https://www.perspektyva.in.ua/naukovuj-prostir/poglyad/etyka-vchenogo-i-vykladacha-osnovni-pol/1>. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт: [Електронний ресурс]. – URL: www.mon.gov.ua
2. Науково-технічна бібліотека МДПУ ім.Б.Хмельницького: офіційний сайт: URL: <http://lib.mdpu.org.ua/>
3. Положення про стейкхолдерів освітніх програм Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.
URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/485_stejkholderi-OP_21.06.2023.pdf
4. Положення про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького
URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/494_akadem-riznitsya_21.06.2023.pdf
5. Положення про запобігання академічного плагіату в освітній діяльності Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького
URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/460_zapobigannya-plagiatu.pdf
6. Положення про визнання іноземних документів про освіту у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького
URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/05/474_inozemni-dokumenti_18.04.2023.pdf
7. Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького
URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/487_rezultati_neform_osviti_21_06_2023.pdf

8. Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького_

URL: https://mdpu.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/Akademichna-mobilnist_27.09.2022.pdf

9. Стратегія розвитку Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького на 2023-2028 рр.

URL: <https://mdpu.org.ua/strategiya-rozvitku-melitopolskogo-derzhavnogo-pedagogichnogo-universitetu-imeni-bogdana-hmelnitskogo-na-2023-2028-roki/>